

ИНСТИТУТ ЗА АКРЕДИТАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

02 - 365/5
16. 11. 2019
Институт за акредитација на
Република Северна Македонија

ИЗВЕШТАЈ
за реализирана годишна програма за работа на
ИАРСМ за 2019 година

Извештај за реализирана годишна програма за работа на Институтот за акредитација на Република Северна Македонија за 2019 година

I. Вовед

Согласно Законот за акредитација (“Службен весник на Република Македонија“ бр.120/09, 53/11, 41/14, 53/16 и 83/18), Институтот за акредитација на Република Македонија (во понатамошниот текст: ИАРСМ) е јавна установа која врши работи и задачи на национално тело за акредитација во Република Македонија.

Акредитацијата е стручна постапка со која ИАРСМ со доделениот сертификат формално ја потврдува оспособеноста (компетентноста) на телото да извршува определени задачи од областа на оцена на сообразност. Воедно, акредитацијата е дејност од јавен интерес.

Правната рамка на ИАРСМ е определена со: Законот за акредитација; Статутот на ИАРМ; актите на Советот; актите на директорот на ИАРСМ и останати записи.

Органи на ИАРМ се:

1. Совет
2. директор и
3. Одбор за надзор на материјално-финансиското работење.

Во рамките на процесот на акредитација, ИАРСМ ги врши следниве активности:

- а. Акредитација на лаборатории за тестирање и калибрација
- б. Акредитација на медицински лаборатории
- в. Акредитација на тела кои вршат инспекција
- г. Акредитација на тела кои вршат сертификација.

II. Реализирани активности на ИАРСМ во 2019 година

Согласно Програмата за работа на ИАРМ за 2019 година, донесена од страна на Владата на Република Македонија и објавена во “Службен весник на Република Македонија“ бр.18/2019, Институтот ги реализираше следниве активности:

1. Акредитациски активности

a. Статус на акредитирани тела

Од вкупниот број на акредитирани тела за оцена на сообразност кој изнесува 234, активни се 181 акредитирано тело, а 53 акредитации се повлечени/истечени/суспендирани/ на барање на телата или по службена должност.

Во 2019 година, акредитирани се вкупно 14 нови тела за оцена на сообразност, и тоа: 6 лаборатории за тестирање, 1 медицинска лабораторија и 7 инспекциски тела.

Во 2019 година на дваесетина тела за оцена на сообразност им е доделена реакредитација, а кај останатите тела за оцена на сообразност, ИАРСМ ги реализираше редовните надзори, во чии рамки беа изведени и прекугранични надзорни активности.

Реализирани средства 10.666.704,00 денари

1.1. Одржување на статусот на потписник на Договорот за взајемно признавање на сертификатите за акредитација со Европската организација за акредитација (EA-MLA) и проширување на опсегот во нова област

Како резултат на евалуацијата на ИАРСМ од тимот за евалуација на EA (peer evaluation) во 2018 година, ИАРСМ го одржа и прошири опсегот EA MLA-Договорот и за акредитација на тела за сертификација на системи за управување.

Врз основа на потписничкиот статус на EA MLA, ИАРСМ поднесе пријава за проширување на опсегот до Меѓународниот форум за акредитација (IAF). Проширувањето на опсегот на MLA за акредитација на телата за сертификација на системите за управување е признаено и од IAF, без потреба од дополнителна евалуација од страна на IAF.

Како резултат на потпишаниот договор за меѓусебно признавање, IAF MLA, акредитираните тела за сертификација на системи за управување од страна на ИАРСМ, се признаени ширум светот.

2. Организирање и учество на обуки

a. Во согласност со Годишниот план за обуки на ИАРСМ за 2019 година и интерните процедури за обука на ИАРСМ, ИАРСМ ги организираше или го обезбеди учеството на следниве обуки:

- Обуки за EN ISO/IEC 17011:2017 за вработените во ИАРСМ
- Работилница за водечки и технички оценувачи по стандардот МКС EN ISO/IEC 17025:2018
- Обука за Интерни проверувачи за лаборатории за тестирање и калибрација согласно ISO/IEC 17025:2017
- Обука за општи барања за компетентност на лаборатории за тестирање и калибрација согласно ISO/IEC 17025
- Работилница “Halal Certification & Implementation and ISO/IEC 17025 General Requirements for the competence of testing and calibration laboratories” во организација Турската агенција за стандардизација
- Управување со ризици во лаборатории, сертификациски и инспекциски тела.
- Education and training program regarding Quality Assurance in Forensic Laboratories, Topic: The importance of forensic sciences in the criminal justice system., организиран од страна на Институтот за судска медицина и криминалистика , во рамки на IPA Twinning Light Project.

- Education and training program regarding Quality Assurance in Forensic Laboratories, Topic: The importance of quality assurance in identification procedures in forensic medicine, организиран од страна на Институтот за судска медицина и криминалистика, во рамки на IPA Twinning Light Project.

Согласно Годишниот план за обуки на ИАРСМ и според пројавените потреби беа реализирани и обуки за надградба на професионалноста и компетентноста административните службеници.

6. Обуки во организација на ЕА

- Работилница за транзиција кон новата верија на EN ISO/IEC 17025:2017
 - Обука за тим лидер и заменици -тим лидери во оценувачки тимови на ЕА
 - Работилница за акредитација на производители на референтни материјали по ISO/IEC 17034:2016

в. Проектни активности

Во 2019 година, ИАРМ учествуваше во реализација на следниве меѓународни проекти:

❖ ПТБ-активности

Учество во подготвка на предлог Проект за инфраструктура на квалитет наземите од југоисточниот регион - SEE QI .

Како резултат на реализираните обуки, работилници и семинари, ИАРСМ ги надгради институционалните капацитети преку едукација и зајакнување на компетенциите како на редовно вработените, така и на надворешните соработници.

Реализирани средства 1.411.939,00 денари

г. Човечки ресурси

Грижата за компетентни човечки ресурси како предуслов за квалитетно спроведување на постапките за акредитација е во надлежност на Комитетот за оцена на лица. Покрај редовните активности за ажурирање на досиејата на сите членови на листата за оценувачи и експерти, Комитетот ја следеше и реализацијата на Планот и програмата за обуки за оценувачи, со цел надградба на листата на оценувачи и експерти на ИАРСМ, согласно процедурите на Европската организација за акредитација (EA).

Приоритетна цел на ИАРСМ е зголемување набројот на активни оценувачи. Ангажирањето на оценувачи-експерти од регионот се сведува на случаи од неопходна потреба за тоа, како што е судир на интерес помеѓу оценувачот и телото за оцена на сообразност или при развој на нови шеми за акредитација.

Персоналот на ИАРСМ го сочинуваат 16 редовно вработени, од кои 14 лица се со статус на административни службеници. Согласно Законот за административни службеници изведен е и процес на оценување на нивната работа.

На интернет страната на ИАРСМ постојано е активен оглас за пријава на оценувачи. Листата на оценувачи на ИАРМ ја сочинуваат: 20 водечки оценувачи и 2 водечки

оценувачи во обука, 68 технички оценувачи, 6 оценувачи во обука и 39 експерти. Планот за надзор на оценувачите се реализираше по планираната динамика.

Од вкупниот број на водечки оценувачи, 8 се редовно вработени во ИАРСМ.

Евидентна е потребата од кадровско зајакнување и доекипирање на Институтот со стручен и компетентен кадар.

Реализирани средства 7.607.599,00 денари

3. Соработка со државни органи на Република Македонија

Во 2019 година, ИАРСМ учествуваше во работата на Техничките комитети при Институтот за стандардизација на Република Македонија.

Во текот на 2019 година, редовно се реализираа активни учества во работните групи при Министерството за економија, а се оствари соработка и со Министерството за информатичко општество и администрација.

Реализирани средства 0,00 денари

4. Спроведување интерна проверка

Согласно барањата на стандардот EN ISO/IEC 17011 реализирањето на редовната интерна проверка на вработените во ИАРСМ е задолжителна обврска и потреба, заради одржување и унапредување на системот за управување со квалитет во ИАРСМ. Интерната проверка во 2019 година се спроведе по новиот ревидиран стандард МКС EN ISO/IEC 17011:2018 при што интерните проверувачи се насочија кон идентификација на клучните разлики кои треба да се доимплементираат во документите на системот за управување на ИАРСМ, како резултат на транзицијата кон новото издание на стандардот.

5. Преиспитување на раководството

Согласно Политиката за квалитет и Процедурите за работа на ИАРСМ и барањата на МКС EN ISO/IEC 17011:2018 се реализираше и преиспитување на раководството на ИАРСМ (директор, претседател на Совет, менаџер за квалитет, раководители на сектори и одделенија). Целта на преиспитувањето е преку анализа на документи, извештаи, жалби, приговори, забелешки и несообразности да се дефинираат и редифинираат политиките и целите на ИАРСМ и да се испита ефективноста на системот за управување со квалитет на ИАРСМ.

6. Промовирање на системот на акредитација

Во 2019 година беа реализирани следниве промотивни активности:

- 09 јуни-Светскиот ден на акредитацијата беше симболично одбележан со соодветна информација за настанот на интернет страната на ИАРСМ и публикација на промотивен и едукативен материјал од светските организации за акредитација на тема „Акредитацијата-додавање вредност на синџирот за снабдување“;

- Традиционално учество на 4-та по ред Меѓународна конференција на тема „Квалитет и компетентност 2019” во организација на МАКЛАБ. Во рамки на тематските целини на Конференцијата, Институтот за акредитација на Република Северна Македонија зеде активно учество со презентација на труд на тема “Улогата на акредитацијата во развојот на економијата” и панел дискусија на тема “Транзиција во новиот стандард МКС EN ISO 17025:2018”.

Реализирани средства 99.574,00 денари

7. Работа на Советот на ИАРСМ и Одборот за надзор на материјално финансиско работење на ИАРСМ

Во 2019 година Советот на ИАРСМ имаше структурни промени во раководството, а тројцата владини претставници и натаму се со статус на в.д. членови. Советот одржа 9 редовни седници.

Согласно своите надлежности, Советот го обезбеди редовното работење на ИАРСМ со именување на в.д. директор во два мандати и спроведе постапка за избор на директор на Институтот, по што Владата на Република Северна Македонија даде согласност на Одлуката за избор на директор на ИАРСМ.

Одборот за надзор на материјално-финансиското работење на ИАРСМ одржа 11 редовни седници.

Реализирани средства 1.664.638,00 денари

8. Меѓународни активности

Во 2019 година ИАРСМ имаше повеќе меѓународни активности:

- ИАРСМ активно ја следи и учествува во работата на Европската организација за акредитација. Вработените од ИАРСМ учествуваа во работата и на Комитетите на Европската организација за акредитација (EA MAK, Комитет за лаборатории, Комитет за инспекциски тела, Комитет за сертификациски тела, Комитет за хоризонтална хармонизација, Комитетот за комуникација и публикација, како и во работните групи кои функционираат во рамки на одделни комитети);
- ИАРСМ како полноправен член учествуваше во работата на Светската организација за акредитација (ILAC - International Laboratory Accreditation Cooperation) и Меѓународниот форум за акредитација (IAF);
- ИАРСМ навремено ги подмири обврските на име годишна членарина за 2019 година во Европската и Светската организација за акредитација, како и во Меѓународниот форум за акредитација;
- ИАРСМ учествуваше во работата на Поткомитетот за трговија, индустриска, царина и даноци, како и во НПАА;
- Оценувач од ИАРСМ учествуваше во оценки во организација на EA за peer evaluation;

Со останатите институти за акредитација од регионот, со кои Институтот веќе има потпишано билатерални договори, соработката се одвива континуирано. Во рамките на овие договори, ИАРСМ ги реализира следниве активности:

- Учество во заеднички обуки, семинари, конференции;

- Заемни сведочења при изведување на оцени;
- Заеднички активности во рамките на регионалниот ИПА проект;
- Размена на експерти со акредитационите тела на Србија, Хрватска и Бугарија;
- Учество на меѓународна конференција „Компетентност на лаборатории“ во организација на KROLAB, Хрватска
- Учество на Хрватска конференција за квалитет и 10-ти Научен собир на Хрватското друштво за квалитет.

Реализирани средства 1.548.755,00 денари

9. Менаџмент и тековно работење на ИАРСМ

Институтот бележи извесно отстапување од планираните активности, од причина што кон крајот на 2018 година и почетокот на 2019 година немаше назначено директор како раководно лице, што негативно се одрази на редовното работење.

Техничките ресурси неопходни за секојдневно извршување на работните обврски, како и други тековни одржувања во функција на обезбедување на соодветни услови за извршување на работните обврски без одржувани и надградувани во рамки на можностите и потребите.

Согласно барањата на новото издание на меѓународниот стандард EN ISO/IEC 17 011:2017, кој е основен стандард за работа на ИАРСМ, периодот на транзиција е апсолвиран, реализирани се учества на обуки за вработените за негова примена, дел од документите за системот за управување со квалитет се ревидирани, по што е изготвен Извештај за самоевалуација кој е проследен и одобрен од Европската организација за акредитација.

Реализирани средства.....1.266.907,00 денари

III. Заклучни согледувања

Врз основа на претходно изнесеното, може да се заклучи дека и покрај тешкотии во редовното функционирање, ИАРСМ успеа да ги реализира активностите предвидени во Програмата за работа на ИАРМ за 2019 година во рамки на објективните можности и потреби.

Успешната реализација на планираните активности е мерлива преку зголемениот број на доделени сертификати за акредитација, одржување на постојните акредитации, зајакнати компетенции на вработените во ИАРСМ и надворешните соработници, одржување и надградување на ефективен систем за управување со квалитет, одржување на меѓународниот углед и статус на ИАРСМ (преку одржување на важноста на меѓународните договори: EA-MLA, ILAC-MRA и IAF-MLA договорот), одржување на билатералната соработка со други национални тела за акредитација, промотивни активности, прекугранични акредитатиски активности, како и паралалено активно делување на домашен план.

1992
1993
1994
1995